

SÖNDAGEN FÖRE DOMSSÖNDAGEN

DOMINICA PAENULTIMA

Introitus Psalt 73, GT Jes 35:1-10, Ep 2 Petr 3:1-13, Evangelium Matt 25:1–13. Predikan Åke Malander

I Jesu namn, låt oss bedja: O Gud, du Helige Ande, kom och fröjda våra hjärtan. Väck oss med kraften i ditt Ord upp ur den andliga sömnen. Kom och rena oss från våra syndiga begär. Vänd vårt hjärta till att först söka Guds rike och hans rättfärdighet. Kom till oss och hjälp oss, så att vi tror Ordet, hör det med andakt och bevarar det i hjärtat. Kom och för de förvillade till rätta. Ge oss tröst och salighet i livet och i döden. O Gud, du Helige Ande, hör oss och lyssna till våra böner. Amen.

Vårt kyrkoår går nu mot sin avslutning och vi firar i dag Söndagen före Domssöndagen. Våra svenska namn på de två sista söndagarna är av sent datum, ja rent av från 1900-talet. Men vi har ändå sedan 1600-talet brukat läsa texterna om de tio jungfrurna och om den yttersta domen – märkligt nog från början i omvänd ordning.

Det är som vi förstår en mycket allvarlig undervisning Jesus vill ge oss med den liknelse som utgör dagens evangelie- och predikotext. *”Då ska himmelriket liknas vid tio jungfrur som tog sina lampor och gick ut för att möta brudgummen”* Med detta ”då” menar han när det som omtalats i det föregående kapitlet sker, alltså vid Människosönens återkomst. Situationen för dessa tio jungfrur kan beskrivas med ordet väntan. De väntade på att brudgummen skulle komma och att man skulle få gå in i bröllopfesten och glädjen. Jesus anspelar här på brölloppseder och skick som var vanliga och välkända för hans åhörare, men som inte är lika självklart naturliga för oss. Allvaret i liknelsen visar sig däri att när brudgummen kommer och man ska gå in i brölloppssalen, då kommer man inte in om man inte är redo, inte har sina lampor brinnande. Vem brudgummen i liknelsen är torde nog ingen dåtida åhörare eller nutida bibelläsare vara i tvivelsmål om. Det är vår himmelske brudgum, Jesus Kristus, han som nu sitter på Faderns högra sida i himmelen, ”därifrån igenkommande i härlighet till att döma levande och döda”. Men de tio jungfrurna då, vem eller vilka åsyftas med dessa? Allra först måste vi då slå fast att liknelsen inte handlar om skillnaden mellan världens barn och Guds barn. Ibland är det inte så svårt att se om en människa hör till Kristi rike eller inte. Många liksom signalerar på långt håll att Herren Kristus har de inget till övers för – sådana som demonstrerar sin likgiltighet eller rent av förakt för den kristna tron. Det är alltså inte om dessa som Jesu liknelse handlar. Jesus sa ju inte: denna världen och dess barn liknas vid fem oförståndiga jungfrur, och himmelriket och dess barn vid fem förståndiga. Alla tio hade lampor och väntade på brudgummen. Det kan knappast vara en beskrivning av otrons människor. Nej, Jesus sa: *”Himmelriket liknas vid tio jungfrur ...”* Eftersom liknelsen utspelar sig här på jorden, här i tiden och fram till tidens slut, så förstår vi att här avses Kristi kyrka i dess yttre, synliga betydelse, som inrymmer både visa och oförståndiga. Han talar här om alla dem som bekänner sig till kristen tro. Bibeln använder ibland talet tio symboliskt för att beteckna fullheten och helheten. Med de tio jungfrurna menas kristenheten här i världen, den gudstjänstfirande församlingen som helhet, som lever i väntan på sin Herre.

Kyrkans tid är således en väntans tid, där vi vandrar i tro inte i åskådning. Och väntan kan bli lång, ”brudgummen dröjde”, det drog ut till långt inpå natten. Den bilden kanske även säger något om tillståndet inte bara i världen utan även och framför allt i kyrkorna i den yttersta tiden, ju närmare Kristi återkomst vi kommer. Nattens mörker har sänkt sig, så att Kristus måste fråga sig: ”När Människosonen kommer, ska han manne finna tron på jorden?” Inte en väldig väckelse utan ett väldigt avfall är vad Herren talar om inför sin återkomst. Den lutherske teologen Hermann Sasse skrev en gång: ”Det har blivit afton också i de lutherska kyrkorna.” Hur tragiskt detta nu än må vara, så ska vi likväl inte låta detta gå oss för djupt till sinnes – det vi ser ske kan ju vara just det som Skriften säger ska komma att ske.

Under väntans tid ska vi vaka. ”Vaka därför, ty ni vet inte vilken dag er Herre kommer.” Om väntan blir lång så beror det inte på att Herren dröjer med att uppfylla sitt löfte utan på att han har tålmod med oss, eftersom han inte vill att någon ska gå förlorad utan att alla ska få tid att omvända sig. Detta är en stor tröst i bedrövelsens tid. Herren fortsätter alltjämt att samla in sina utvalda. Visst längtar den kristna församlingen efter ett andligt uppvaknande och minns kanske väckelsens vågor genom folkhavet. Men låt oss komma ihåg att väckelsetider har varit undantagstider i kyrkans historia. Någon har sagt att på en ljuvlig söndag går det sex tunga vardagar. Alldeles så är det. För att det ska kunna bli någon väckelse, för att några ska kunna vakna, så måste det alltid finnas några som vakar. Detta är en av kyrkans stora uppgifter, att genom alla århundraden stå med en öppen famn och kalla människor till Kristi rike, att kalla syndare till omvändelse.

Jesus talar alltså här till oss kristna och varnar oss för den skenkristendom som kan vara förvillande lik den äkta tron. Det är här inte bara fråga om det ofrånkomliga faktum att det inom den synliga församlingssamlingen också kan finnas sådana som väl har en kristen bekännelse och ett kristligt leverne men likväl saknar tron i hjärtat. Idag är det en mycket allvarligare fara Herren varnar för. Visst kan man bedra andra i fråga om sin kristendom, men än värre är att man kan bedra sig själv. Man kan leva hela sitt kristenliv på ett självbedrägeri. Vi ska, var och en av oss, ta vara på liknelsens allvar och låta dess dom träffa oss själva här i tiden. Ännu i dag ges den möjlighet, som inte längre finns den dag brudgummen kommer, möjligheten till omvändelse och bättring, till att skaffa olja till lamporna. Det finns olja i överflödande mått att köpa – till ett överkomligt pris. Priset kan vi läsa om i Jesaja 55: *”Hör på, alla ni som törstar, kom hit till vattnet, och ni som inte har några pengar, kom hit och köp säd och ät. Ja, kom hit och köp säd utan pengar och för intet både vin och mjölk.”* Den olja som behövs, som är absolut nödvändig för att komma in i brölloppsalen är helt gratis. Det är ned fria nåden, den fullkomligt fria nåden som här förkunnas. Och den finns ännu i den dag som idag är, men en dag är det för sent, då är så att säga butiken stängd. Då är nådens tid förbi, då har det blivit domens tid. Just för oss kristna måste detta i alla tider ständigt förkunnas, eftersom vi alla utan undantag bär inom oss den gamla människan, köttet, vi likväl som världens barn. Och köttet ligger i strid med Anden och vill tona ner skärpan i Guds Ords allvar om den stundande domen, om den dubbla utgången. Därför behöver vi på nytt påminnas om den bistra verklighet, som Jesus, oss till varning, låter oss höra, det slutgiltiga domsord som aldrig i evighet kan överklagas eller ändras: *”Amen, jag säger er: Jag känner er inte.”* Då är himmelens port för alltid stängd.

Vad var det då egentligen som inte stod rätt till med de oförståndiga, de fåvitska, jungfrurna? De vakade och väntade ju alla tio, de hade ju alla sina lampor med sig. Det syntes ingen skillnad i deras förhållningssätt. Det var inte så att fem betedde sig gudfruktigt och fem verkade ogudaktiga. Nej, det är en poäng i liknelsen att det för oss människor inte syntes någon skillnad. Skillnaden visade sig först när brudgummen kom. Det är en förskräcklig sanning som här uppenbaras. Du kan ha varit kristen i hela ditt liv, du kan vara bibelsprängd och kunna katekesen utantill, ja du kan vara en av de frommaste i hela kyrkan och ändå vara en av de fåvitska jungfrurna. Ta dig tillvara så att inte hela ditt liv en dag ska visa sig ha varit ett enda stort självbedrägeri. Deras lampor slocknade, för

de tog ingen olja med sig. Ja, de hade inte den Helige Andes olja. Deras lampor brann visserligen men med de egna gärningarnas och den egna fromhetens och den egna rättfärdighetens förorenade olja, och sådana lampor slocknar inför mötet med Brudgummen, han som också är världens Domare. Då visar det sig att all vår egen rättfärdighet är en solkad klädnad. Han känner inte dessa jungfrur, de är inte hans brud. Inför Honom gäller bara en tillräknad rättfärdighet, den som han själv har förvärvat.

Därför ställs vi nu alla, du också, inför den rannsakande frågan: Vad förtröstar du egentligen på? Kan du ge ett enda skäl till att Gud skulle låta dig komma in i sin himmel? Hur är det med din olja? Nu kan man möjligen tänka och undra om blir det inte väldigt tungt för oss, om vi ska låta liknelsens udd så hårt träffa oss själva, om inte följderna då måste bli ovisshet och ängslan. Hur ska vi få oljan att räcka till? Hur ska vi kunna hålla oss vakande? Men, kära vänner, ni som, det hoppas jag, tar Guds Ords varningar på allvar, glöm inte Guds Ords stora tröst: Jesus är den Gode Herden. Han sa: *"Utan mig kan ni ingenting göra."* Det är han, inte du själv, som ska bevara dig och hålla din lampa brinnande. Det gör han genom sitt Ord, som är Ande och Liv. Och det eviga livets ord behöver du inte resa över land och hav för att söka efter, inte heller behöver du ge ut en massa pengar för att få tag i det. Du har din Bibel – använd den! Läs den inte bara som något slags kurslitteratur, tala inte bara om vilken förträfflig bok den är, att den är Guds eget ofelbara Ord – gör bruk av den för din själ på samma sätt som du gör bruk av maten för din kropp eller av läkemedel mot en sjukdom. Bruka regelbundet Herrens Ord, använd dig av avlösningen när det känns tungt, kom ofta till Herrens nattvardsbord. Därifrån får du gå och vara viss om att dina synder är förlåtna – och detta på grund av vad Kristus och endast och allenast på grund av Kristus och vad han har gjort och sagt och lovat. På detta sätt – genom nådemedlen, fyller han ständigt på våra lampor med ny olja, med den Helige Andes heliga och oförfalskade olja. Så får vi redan här och nu fröjdas över brudgummens möte – i vår andakt, i våra gudstjänster och speciellt när vi tar emot hans lekamen och blod: *för dig utgiven, för dig utgjutet, till syndernas förlåtelse.* Och där syndernas förlåtelse är, där är liv och salighet. Och i syndaförlåtelsens tillräknade rättfärdighet får du med glädje gå Brudgummen till mötes. Det är visst och sant. Amen.

Käre Herre Jesus, när jag har levat som allra bäst kan jag ändå inte få ro i samvetet. Men när jag förtröstar på att du, min käre Frälsare, har utplånat alla mina synder med ditt heliga blod, då finner jag friden. Hjälp mig att alltid tro och förtrösta på att nåden gäller mera än lagen, så att jag får leva om jag än dör. Amen.